

המשכורות נעלמו, הרו מוסדות

הרוודן יעקוב רוט, המזכיר הכללי של ארגון נגיני הילדים של נשי אגודת ישראל, כפה משטר עבדים במוסדותיו.

מדוע קפצה וצנועה, בכניסה ל משרדי ארגון נשי ובנות אגודת ישראל בתל-אביב, מודיעה בזו הלשון: "לשכת עבודה לנשים ובנות דתיות לכל סוגי עבדי דת מתאימים. כל מי שמחפש כוח עבודה וכן המחפש מקום עבודה, יואיל לפנות אל לשכת העבודה של נשי ובנות אגודת ישראל".

בפנים המשרד, מכוסים כמעט כל הקירות בסבלות-ענק, צבועות בכחול-לבן, המצביע על צויות ממדי ההתפתחות של מוסד צנוע ששימיעו כמעט ולא הגיע לקהל הרחב: אר-גון מוסדות הילדים של נשי אגודת ישראל. די להציע מבט חטוף כדי ללמוד שחוק שנים מעטות הפך ארגון בלתי-ידוע זה, כמעט לאימפריה בזעזע אנפין. "בשנת 1950, מכ- ריו תלות, היו לנו: 8 חדרים, 2 בנינים, 2 צריפים". ממול מתהירים המספרים של שנת 1957: 60 חדרים, 22 בנינים, 10 צריפים.

שתי כרונות תמימות אלה עשויות ליצור את הרושם, כי ארגון מוסדות הילדים של נשי אגודת ישראל הוא סתם ארגון חינוכי המשגשג, הוראג לחינוכם התורני של ילדי התרדים, אולם מאחורי המספרים הזוהרים הסתתר סיפור קודר: כיצד הפכה רשת חיי נוח של מפלגה דתית לעסק מסחרי פרטי של משפחה אחת, עסק המגדול בשיטות שהיו מקובלות בימי שלטון התורכים בארץ.

כסף תמורת קודות

כ אשר הונהג בישראל החינוך הממי לכתי, זכתה אגודת ישראל בזכות מיור חרת, שלא ניתנה לשאר זרמי החינוך שהיו עד אז במדינה. הורת לאגודת ישראל להקים רשת-חינוך עצמאית, שאינה כפופה למשרד החינוך ולחוק החינוך, ושלאמרות זאת התנהג מתמיכה המדינה כדי 75% מהוצאותיה. הקלה זו חלה גם על גני-הילדים שהיו ברשות אגודת ישראל. חוק חינוך חובבה ישראל חל על ילדים מגיל חמש ומעלה. ילדים מגיל חמש המבקרים בגני ילדים, זר-כים בהקצבה רשמית של משרד החינוך. מהקצבה זו יש לשלם את משכורות הדי-גננות.

כחוצאה מכך יוצא, כי למרות שגני-הילדים אינם נכללים ברשת-החינוך הממיי לכתי, הרי משרד החינוך, בהקציבו סכום מסוים לכל ילד הלומד בגן, משלם למעשה את משכורות הגננות. מצב זה יפה רק לגבי הגנים המצאיים בפיקוח ממשלתי. גני-הילדים הפרטיים אינם נהנים מהקצבות משרד החיי-נוך. רק גני-הילדים של אגודת ישראל, למי-רות שאינם בפיקוח ממשלתי, פטורים מסיי-זה. הם זכו בפריבילגיה המיוחדת של העי-נקות משרד החינוך.

תשלומי משרד החינוך אינם מקור-ההכנסה היחיד של גני-הילדים מוכרים. גם משרד ה-סעד מקציב סכומים ניכרים עבור כל ילד מתחת לגיל חינוך-החובה, המבקר בגן מוכר.

במדינה

כסוף-השיעור של תל-אביב. הוא עמד חבוש צילינדר. ממולו עמדה שורה של 25 ילדים, כמעט בני אותה קומה. הרב עבר מאחד לשני, ענד להם תפילין על ידם השמאלית ועל מצחם.

נחמיה רוט עמד נהנה מן המחזה היהודי הטוב, כשלתע נעצר מבטו בתדהמה. הוא ננעץ בנער תכול-עיניים ובלונדי, שהיה מר-כר לו. חיש מהר מצא מכרים נוספים. ה" שורה של בני הייג כללה שלושה "נויים" גמורים, שהיו מועמדים לברית-מילה ב" אותו יום.

פיות משמיצים. רוט פנה מיד לטו-לידאנו. הלה התנצל, הסביר כי בא רק לבצע את הטכס, על פי הזמנת מועצת-הפועלים במקום. אולם רוט, איש הפועל-המזרחי, רק שאב מכך עודד נוסף ל" מלחמה: רב הגענה להזמנות ההסתדרות חשוד בעיניו במפגיע. הוא הפיק תיאור מפורט של המאורע.

במהרה קנה לו סיפורו של רוט מהלכים בחוגים דתיים. לבסוף הגיע גם לאוזני הרב טולידאנו. השבוע פנה הרב במכתב רשמי למשרד-הדתות, דרש בבלום פיות משמיצים.

דרכי אדם

הקומדיה האלוהית

האיש השאיר שלוש הוראות בצוואתו: ● להיקבר עלידי העדה הספרדית, כדי להוכיח שגם הספרדים הם יהודים, ● שהנהלת האוניברסיטה לא תפרסם שום מודעת-אבל לזכרו, כדי שאיש לא יהנה מניסוחה, ● שסכום של 700 ל"י מעובדו יועבר לבית-הספרים הלאומי, אך רק ביום ש"י ימות אחרון הפקידים שעבד יחד עמו.

אצל אדם אחר היתה זאת יכולה להיות צחאה מזוהה. אצל ד"ר אברהם שרון, 74, היתה זאת צחאה רגילה, מתאימה לאופיו. **תלמידו של דנפתה.** כי שום דבר לא היה רגיל אצל הגוגה-העזות הירושלמי ה" צמוק, בעל הראש המגולה, שמה במקצת למשורר האיטלקי דנטה א.גיארי (שאת דמו תר גילם בנעוריו באחד מנשפי הפורים). דנטה, מתברר הקומדיה האלוהית, היה נהנה מדמותו של שרון.

הקומדיה האלוהית של אברהם שרון החלה בגאליציה, שככתב ילד בן 14 מכתב לעתונאי וינאי בשם תיאודור הרצל, שהחל או להתפרסם. למכתב צירף בקבוק קוניאק, מתוצרת המשרפה הכסרית של אביו. תשרי-בתויו של הרצל הם שהולידו, כנראה, בליבו של שרון את הרעיון לפתוח באוסף של אוטוגראפים ופורטרטים של גדולי היהדות, שהיה המפעל העיקרי של חייו.

היה זה תחביב מוזר של אדם שהצטיין, כדברי הפרופסור הוגו ברנמן השבוע, ב" זילול מוחלט בכל גדולי העולם ובביקורת חסרת-רחמים על דעותיהם וזכריהם. היתה זאת רק אחת הסתירות בחייו של שרון, מאצפיסט מושבע שפירסם מאמרים שונאי-מלחמה בעתון שוייצרי, בעת שהוא עצמו התנדב לשרות קרבי (שהיה משוחרר ממנו) בצבא האיטלקי, במלחמת-העולם ה" ראשונה. סתירה אחרת: שרון התגד בחרי-פות לשינוי שמות, אך כיהר לשנות את שמו שלו משבדרון לשרון (לגלג הוא: "השמטתי את שתי האותיות כי באמת אין לי בית ואין לי דלת").

צימציות. מאמריו הבלתי-ספורים של שרון, האופוזיציונר הנצחי, היו מוקדשים לפולמוס. שמות שרוניים אופייניים: "אנטי-שמיות ציונית", "ציונות אכזרית", "צימ" ציונית" (נגד ציונות מצומצמת), "מכת מדינות" (נגד החלוקה).

את שנותיו האחרונות בילה שרון, פקיד בית-הספרים הלאומי, בעל משכורת של כמה עשרות לירות לחודש, בשני עיסוקים עיקריים: בנידול חתולים נוצעים, שכמה מאות מהם התרוצצו בביתו הול"י, והטפה להחלפת ערביי ישראל ביהודים מארצות-ערב.

בגלל הטפה זו, נחשב שרון בעיני רבים לפאשיסט. אך האיש שהתרוצץ ברחובות ירושלים, עטוף סחבות ובלו-נעל, כשהוא מחויק לרוב סיר בו היה אוסף מוזון ל" חתוליו, היה ההפך הממור-זוה. פעמה בו אמר נה קודרת שחיי הערבים במדינת ישראל אינם כסוחים, וכי בבוא יום צדה יישחטו. למחרת (המשך בעמוד 8)

• אמר לו פעם שאול טשרניחובסקי: "אתה חושב שתיכנס להיסטוריה בגלל אר-סך האוטוגראפים והפורטרטים שלך? אתה תיכנס להיסטוריה בגלל חתוליו".

התיישבות

רחמי הרב

גובר טוב של קיבוץ יודע שאפשר ל" הפיק הכנסה מכל דבר — אפילו מצרה צרורה. לכן, כשירדה על המשקים מכת איסור גידול חזירים, החלו כמה אנשים טר-בים להרהר בבעיית החודש נמצא הפתרון. אצל הרב יצחק רחמים ניסים, המצביא האנטי-חזירי, הופיעה משלחת של גזברים מאנשי איחוד-הקיבוצים והקבוצות והקיבוץ-המאוחד. שנתנם ההגיונית: היטול ענף ה" חזירים גורם למשבר כספי במשקים. מה מתכוון הרב לעשות כדי לעזור למשקים האומללים למלא את חובתם כלפי אלוהים, מבלי לסבול חרפת-רעב?

רחמי יצחק רחמים ניסים נכמרו על ה" קיבוצים. הוא פנה לשר החקלאות, איש דגניה ב', ודרש עזרה. התשובה של איש-ההתיישבות הפתיעה את הרב התמים. רמז לו קדיש לזו, בשפה שלא גשתמעה לשתי פנים: גזברי הקיבוצים הם תבורה של סחי-פנים, ואין לתת להם כסף.

אולם הרב ניסים לא שוכנע. אולי גם סבר כי זוהי הזדמנות טובה להכות שרשים ב" התיישבות העובדת. על כל פנים, לכמה גז-ברים יצאה הבשורה המשמחת: הרב יאסף כספים כדי לתת סעד לקיבוצים שנפגעו מחיסול החזירים.

משטרה

הוראה בעל-פה

תקנת-משטרה חדשה-ביחס קובעת כי כל שוטר, המתפטר אחרי שלוש שנות שירות, זכאי לקבל פיצויים, בתנאי שמפקדו ימליץ על כך. עשרות שוטרים, מחתיקי השירות, אשר במשך שנים היססו לעשות את הצעד, ניצלו את ההזדמנות, הגישו את ההפטרות. המפקח הכללי, יחזקאל סהר, גרע מממדי הנשירה של חתיקי השוטרים, החליט בבלום את בולמוס ההפטרות. בתקנת-משנה קבע המפקח הכללי כי רק הוא מוסמך להמליץ על הענקת פיצויים לשוטר המתפטר. ה" קצינים הסבירו לאנשיהם כי בניגוד למפקי-דים הגמוכים, לא יעניק המפקח הכללי אי-שור בקלות.

מספרים נמוכים. כאשר הגיש לפני שבועות מספר השר בכור שיטירת את ה" דו"ח השנתי של המשטרה לכנסת, היתה אחת השאלות שהועלו בהיכוח: מדוע מת-פטרים כה רבים מבין השוטרים החתיקים דחוקא? לבסוף הוחלט כי אם יימשכו ה" פטריות אלה של החתיקים, תקם העדת-חקירה ציבורית שתחקור את העניין.

השבוע צברה בשורות המשטרה הוראה בעל-פה. מקורה: המפקח הכללי, תוכנה: יחזקאל סהר יסרב אוטומטית לאשר מתן פיצויים לכל שוטר מתפטר, אשר מספרו הוא 3000 או פחות. מאחר שהמספרים ה" אישיים במשטרה ניתנו באופן סידורי, ב" התאם לתק, היה ברור כי המפקח הכללי רצה למועך בכל מחיר חקירה ציבורית במצב הפנימי של המשטרה. הוא ניצל סמ-כות אדמיניסטרטיבית כדי לאלץ חתיקים בלתי-מרוצים להישאר במשטרה, אף כי ה" דבר היה בניגוד מוחלט לאותה תקנה ש" קבעה בפירוש את זכותם של שוטרים ח-תיקים להתפטר ולקבל פיצויים.

דת

בן 13 למצוות

ילד יהודי נורמלי עובר שני טכסים דתיים עיקריים: ברית מילה, ביום השמיני להולדתו, והנחת-תפילין, ביום מלאת לו-13 שנה. איש מן החכמים זכרונם-לברכה לא חלם על תהליך הפוך.

חזיון זה נשמר לעיר החדשה, אשדוד ים, בדרום הארץ. למקום הגיע רמטכ"ל "מייבצע-מילה", פקיד משרד הדתות הרב נחמה רוט, ששערותיו אדומות כשמו, ו" שתפקידו למול את ילדי העולים. בדין היתה רשימה מלאה של המועמדים לגיור מבין ילדי העולים החדשים, שאמהותיהם פולניות נוצריות, ושעל-פי דיני ישראל רינם כ"גויים גמורים".

תפינון לראש בלונדי. בכוא הרב, הופתע למצוא את עצמו באווירה חגיגית דגלים התנופפו ברוח, מכניות מפוארות עמדו ליד בית-התרבות, הרב, סקרן ככל אחר, נכנס לראות מה פשר התב. בבית התרבות מצא אורח מפתיע: הרב יעקוב משה טולידאנו, 75, רבה הראשי

כיוני
וכיון!

בנק דיסקונט
לישראל
בע"מ